

نردبان آسمان ۶

- 5 - طبق بیان امام علی (ع) وقتی از دوزخیان می پرسند چه چیزی شما را به دوزخ کشانید چه می گویند؟
ما از نمازگزاران نبودیم.
- 6 - رسول خدا (ص) نماز را به چه چیز تشبیه کرده اند؟ توضیح دهید.
پیامبر خدا (ص) نماز را به چشمه ی آبی تشبیه کرده است که در برابر خانه کسی جریان داشته باشد و او هر شبانه روز ، پنج مرتبه خود را در آن شست و شو دهد ؛ پس هرگز آلودگی در بدن او باقی نمی ماند.
- 7 - پیامبر اکرم (ص) نماز را به چه چیزی تشبیه کرده است؟ چشمه ی آب

امیر مؤمنان حضرت علی علیه السلام می فرماید : 8 - امام علی (ع) در مورد اهمیت و فضیلت نماز چه می فرمایند؟

«ای مردم، مراقب نمازهایتان باشید و خودتان را با نماز به خدا نزدیک کنید. آیا نمی شنوید که وقتی از دوزخیان می پرسند چه چیزی شما را به دوزخ کشانید، می گویند: «ما از نمازگزاران نبودیم»؟ به درستی که نماز، گناهان را مانند برگ های پاییزی فرو می ریزد و غل و زنجیر گناهان را از گردن ها می گشاید. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ، نماز را به چشمه آبی تشبیه کرده است که در برابر خانه کسی جریان داشته باشد و او هر شبانه روز، پنج مرتبه خود را در آن شست و شو دهد؛ پس هرگز آلودگی در بدن او باقی نمی ماند»^۱.

***

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۹۹.

- 9 - چه چیزی بیشتر از همه ، مورد تأکید و سفارش پیشوایان دین قرار گرفته است؟ نماز
- 10 - از نماز در سخنان معصومین (ع) به چه عنوان هایی یاد شده است؟ ستون دین - سد محکمی در برابر شیطان

در میان احکام اسلامی هیچ موضوعی به اندازه نماز مورد تأکید و سفارش پیشوایان دین قرار نگرفته است. این عبادت بزرگ از چنان اهمیتی برخوردار است که در سخنان معصومین از آن به عنوان «ستون دین» و «سد محکمی در برابر شیطان» یاد شده است و ترک آن می تواند انسان را به مرز هولناک کفر و بی ایمانی بکشاند.

اما باید ببینیم هر نمازی می تواند باعث بالا رفتن ما به سوی خدا شود؟
ما چگونه نماز بخوانیم تا مورد توجه بیشتر خداوند قرار گیرد؟

- 12 - چند مورد از آداب نماز را بنویسید؟ به جا آوردن نماز در اول وقت - برپایی نماز به جماعت - پوشیدن لباس های تمیز و مرتب خواندن اذان و اقامه قبل از نماز - نماز خواندن در مسجد

آداب نماز

سال گذشته با برخی آداب نماز آشنا شدیم.

به جا آوردن نماز در اول وقت، برپایی نماز به جماعت و پوشیدن لباس های تمیز و مرتب از این آداب بودند.

در این درس، با برخی دیگر از آداب و احکام نماز آشنا می شویم که عمل به آنها می تواند نماز را نزد خداوند ارزشمندتر سازد.

- 13 - امام علی (ع) در مورد ارزش خواندن اذان و اقامه قبل از نماز چه می فرمایند؟

۱- خواندن اذان و اقامه قبل از نماز

حضرت علی علیه السلام می فرماید :

کسی که اذان و اقامه بگوید و به نماز بایستد، دو صف از فرشتگان پشت سر او به نماز می ایستند که ابتدا و انتهای این دو صف دیده نمی شود، و کسی که فقط اقامه بگوید و نماز بخواند، پشت سرش یک صف از فرشتگان به نماز می ایستند.

محتوای اذان و اقامه را به یاد دارید؟ 15 - مهم ترین عقاید مسلمانان چیست؟ توضیح دهید.

الله أكبر - خداوند را از همه بزرگتر شمردن،

أشهد أن لا إله إلا الله - شهادت به یگانگی خداوند دادن،

أشهد أن محمداً رسول الله - شهادت به پیامبری حضرت محمد ﷺ دادن.

اذان و اقامه ایها مهم ترین عقاید همه مسلمانان جهان است که به عنوان شعار اسلام، هر روز و هر شب، در وقت نماز، با صدای بلند در آسمان شهرها و روستاهای کشورهای اسلامی طنین انداز می شود. به این ترتیب با گفتن اذان و اقامه، ما بار دیگر عقاید اساسی خود را تکرار و مرور می کنیم.

سفارش های بزرگان دین به اذان گفتن سبب شده است اذان گویی عملی پسندیده و قابل تقدیر به شمار آید، به گونه ای که مؤذنان همواره امین و مورد اعتماد و احترام مردم بوده اند.

پیامبر اکرم ﷺ درباره این عمل ارزشمند می فرماید: 16 - پیامبر (ص) در مورد ثواب اذان گفتن چه فرموده اند؟

بخشی از نواب نماز همه نمازگزاران، سهم مؤذنی است که مردم با صدای اذان او به نماز ایستاده اند.^۱

۲- نماز خواندن در مسجد

جواب سوال 1 کتاب

مسجد، خانه خداست و توصیف فراوانی به نماز خواندن در آنجا شده است. در مساجد همواره ذکر و نام خداوند جاری است و معنویت فراوانی در آن وجود دارد؛ از این رو، کسی که برای نماز خواندن به مسجد می رود، نمازش را با توجه بیشتری اقامه می کند. انسان در مسجد میهمان خدا می شود و چه کسی از خداوند قادر در پذیرایی از میهمان تواناتر است؟

امام صادق علیه السلام می فرماید: 17 - امام صادق (ع) در مورد رفتن به مسجد چه می فرمایند؟

به مسجد آمدن را جدی بگیرید؛ چرا که مساجد خانه های خداوند در زمین هستند و هر کس با طهارت به مسجد برود خداوند [نام] او را در میان زائران خود می نویسد.^۲

ضمن مشورت با دوستانتان در کلاس، توضیح دهید چه فرقی بین

آداب نماز و احکام واجب نماز وجود دارد؟
آداب نماز : اعمالی که انجام دادن آنها مستحب است و ترک آنها نماز را باطل نمی کند.
احکام واجب نماز : اعمالی که انجام دادن آنها در نماز واجب است و ترک آنها نماز را باطل می کند.

مانند نیت کردن

۲. امالی صدوق، ص ۳۵۸.

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۱.

شرایط نماز صحیح

نماز جماعت که تمام شد، سعید از صف پشتی آمد و کنار من نشست :

— سلام

همین طور که داشتم تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام را می گفتم با او دست دادم و جوابش را دادم.

سعید که انگار می خواست حرف مهمی بزند، همین طور چشم به من دوخته بود. تا تسبیحات را

تمام کردم بلافاصله گفت : هیچ می دانی باید نمازت را دوباره از اول بخوانی؟

— چرا؟

— برای اینکه نمازی که الان خواندی باطل بود!

خیلی تعجب کردم. دوباره پرسیدم : چرا؟

— برای اینکه پشت آستین پیراهنت خونی شده و با لباس نجس نمی شود نماز خواند.

— تو مطمئنی؟

— باور نمی کنی؟ اینجاست، ببین.

با زحمت پیراهنم را چرخاندم و آن را دیدم. درست می گفتم، ولی خیلی کم بود. شاید یک قطره

بود.

— ولی اینکه خیلی کوچک است. مطمئنی این مقدار خون نماز را باطل می کند؟

— کاری ندارد، برویم از حاج آقا بپرسیم.

با هم رفتیم و کنار آقای علوی امام جماعت مسجدمان نشستیم. وقتی که بعد از سلام و احوالپرسی

ماجرای او را برای او تعریف کردیم، حاج آقا گفت :

18 - اگر نمازگزار قبل از نماز بفهمد که لباس یا بدنش نجس شده و یا همان وضعیت نماز بخواند ، نمازش چه حکمی دارد؟

ببینید بچه ها! اگر نمازگزار قبل از نماز بفهمد که لباس یا بدنش نجس شده است و با همان وضعیت

19 - اگر نمازگزار قبل از نماز بفهمد که لباس یا بدنش نجس شده ولی بعداً فراموش کند آن را پاک کند و در همان حال نماز بخواند ، نمازش چه حکمی دارد؟

نماز بخواند نمازش باطل است. از این گذشته اگر هم بفهمد لباس و بدنش نجس شده است، ولی بعداً

فراموش کند که آن را پاک کند و در همان حال نماز بخواند، باز هم نمازش باطل خواهد بود. اما اگر

نمازگزار قبل از نماز نداند که لباس یا بدنش نجس شده است و بعد از نماز بفهمد، نمازش صحیح است

و فقط برای نمازهای بعدی باید آنها را پاک کند.

جواب سوال 2 کتاب

— ببخشید حاج آقا، یعنی نماز علی باطل نیست؟

— نه. چون اولاً خودش در حال نماز از نجس بودن لباسش خبر نداشته و از این گذشته خونی که

۱. تسبیحات حضرت فاطمه زهرا علیها السلام یعنی گفتن الله اکبر (۳۴ مرتبه)، الحمدلله (۳۳ مرتبه) و سبحان الله (۳۳ مرتبه).

20 - چه مقدار خون در لباس نمازگزار ، نمازش را باطل نمی کند؟ از یک سکه کوچک ، کمتر باشد.

21 - چه مقدار خون در لباس نمازگزار ، نمازش را باطل می کند؟ از یک سکه کوچک ، بیشتر باشد.

روی لباس علی آقا ریخته، از یک سکه کوچک^۱ کمتر است ← فقط در مورد خون است. در بقیه موارد نجاسات این قاعده جاری نیست.

سعید گفت : پس من چند روز پیش که برادرم کوچکم را بغل کرده بودم و لباسم کمی نجس شد، لازم نبود آن را برای نماز می شستم؟

← تقریباً به اندازه ی یک بند انگشت سبابه ی انسان

— این مقدار بدون اشکال فقط درباره خون است؛ یعنی اگر لباس، یا بدن شما با نجاسات دیگر برخورد کند، حتی اگر یک قطره هم باشد، حتماً باید قبل از نماز آن را پاک کنید.

علاوه بر شرایطی که در داستان فوق دیدیم، مکان و لباس نمازگزار شرایط دیگری هم دارد که لازم است هنگام نماز آنها را رعایت کنیم :

این قسمت بسیار مهم است

اول : علاوه بر لباس و بدن نمازگزار، مکان نمازگزار (یعنی چیزی که فرد بر آن سجده می کند) هم باید پاک باشد و سجده کردن بر اشیای نجس، نماز را باطل می کند.

دوم : اگر نمازگزار در مکان غصبی^۲ نماز بخواند، نمازش باطل است و باید در مکان دیگری، دوباره آن نماز را به جا آورد.

سوم : لباس نمازگزار نباید غصبی باشد و حتی اگر دکمه ها و یا تنها بخشی از لباس نمازگزار نیز غصبی باشد، نماز با آن لباس ها باطل خواهد بود.

چهارم : اگر کسی با پولی که از راه حرام به دست آورده لباسی بخرد، نمی تواند با آن لباس نماز بخواند.

پنجم : استفاده از زیورات طلا — مانند انگشتر یا گردنبند — برای مردان حرام است و استفاده کردن از این وسایل در هنگام نماز، باعث باطل شدن نماز مردان می شود.

ششم : نماز خواندن با لباسی که از پوست، مو، یا اجزای دیگر حیوانات حرام گوشت تهیه شده باشد، صحیح نیست و حتی اگر بخش های کوچکی از اجزای این حیوانات همراه نمازگزار باشد، نماز او باطل خواهد بود.

۱. این اندازه تقریباً به اندازه یک بند انگشت سبابه انسان است.

۲. مکان غصبی به معنای مکانی گفته می شود که صاحبش راضی به حضور دیگران در آن مکان نباشد.

با توجه به آنچه خواندیم، کدام یک از نمازهایی که در جدول زیر آمده صحیح و کدام یک باطل است؟

بسیار مهم

باطل	صحیح	شرایطی که در آن نماز خوانده می شود
	*	۱- بدنش نجس شده است ولی خودش نمی داند و نمازش را همین طور می خواند.
*		۲- بعد از ادرار کردن فراموش کرده که محل نجس بدن را با آب شست و شو دهد.
	*	۳- کمر بندش از چرم گاو است.
*		۴- پس از تماس با گربه، مقداری از موهای گربه روی لباسش باقی مانده است.
*		۵- با پولی که رشوه گرفته است، لباسی خریده و با آن نماز می خواند.

بیشتر بدانیم

اول نماز

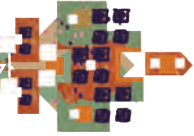
سپهبد شهید علی صیادشیرازی می گوید :

در زمان جنگ ایران و عراق، روزی به همراه رئیس جمهور، رئیس مجلس، وزیر دفاع و فرمانده کل سپاه پاسداران برای بررسی اوضاع جبهه ها در منزل امام خمینی علیه السلام بودیم. ایشان نشسته بودند و ما هم دور ایشان به صورت نیم دایره نشستیم. همین طور گرم گفت و گو بودیم که در میان صحبت ها ناگهان امام از جایشان بلند شدند و به طرف اتاق کناری رفتند.

یکی از حاضران که نگران حال امام بود بلافاصله پرسید: آقا کسالتی پیش آمده است؟ امام فرمود: «خیر، وقت نماز است.» این جمله را با چنان لحنی گفتند که من به ذهنم رسید تا به حال این طور به فکر نماز نبوده ام! بعد به ساعت نگاه کردم، دیدم هنوز چند دقیقه ای به اذان ظهر باقی مانده است^۱.

۱. برگرفته از کتاب برداشتهایی از سیره امام خمینی علیه السلام، ج ۳، ص ۶۲.

۱- دلایل اهمیت نماز خواندن در مسجد را بیان کنید.

۲- اگر کسی بعد از نماز بفهمد که بدن یا لباسش نجس بوده است، آیا واجب است نمازش را دوباره

بخواند؟ توضیح دهید. **خیر**

۳- کسی که کف پاهایش خیس است، آیا می‌تواند بر روی فرش نجس نماز بخواند؟

خیر، زیرا خیس بودن کف پا موجب سرایت نجاست نمی‌شود.

۴- گزینه‌های درست و نادرست را مشخص کنید.

■ استفاده از گردنبند و انگشتر طلا برای مردان حرام است.

صحيح غلط

■ استفاده از گردنبند و انگشتر طلا نماز مردان را باطل می‌کند.

صحيح غلط

■ اگر نجاست ادرار کمتر از یک سکه کوچک باشد می‌توان با آن نماز خواند.

صحيح غلط

پیشنهاد

مواردی وجود دارد که حتی اگر نمازگزار در حال نماز هم بفهمد لباس، یا بدنش نجس شده است، نمازش

درست است و باید آن را ادامه دهد؛ مثلاً کسی که برای پوشاندن بدنش تنها یک لباس دارد و آن هم نجس شده

است، می‌تواند با همان لباس نمازش را بخواند.

با افراد آگاه مشورت کنید و به کمک آنها سه مورد دیگر از این موارد را بیابید و آنها را در کلاس بازگو

کنید.